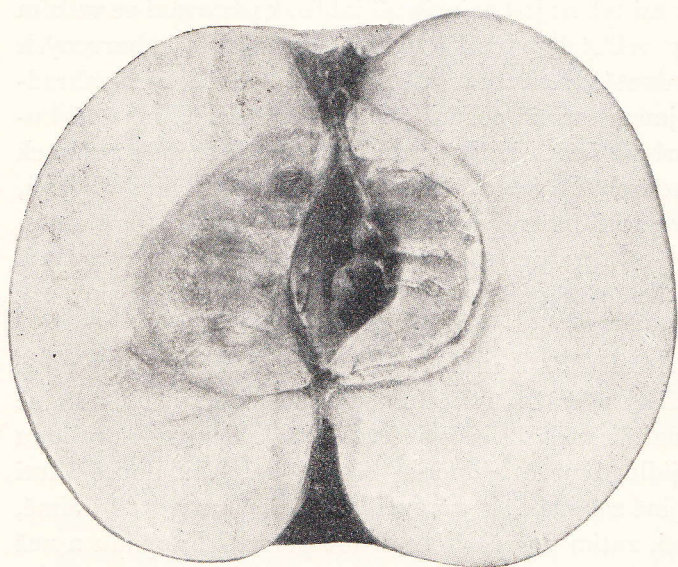
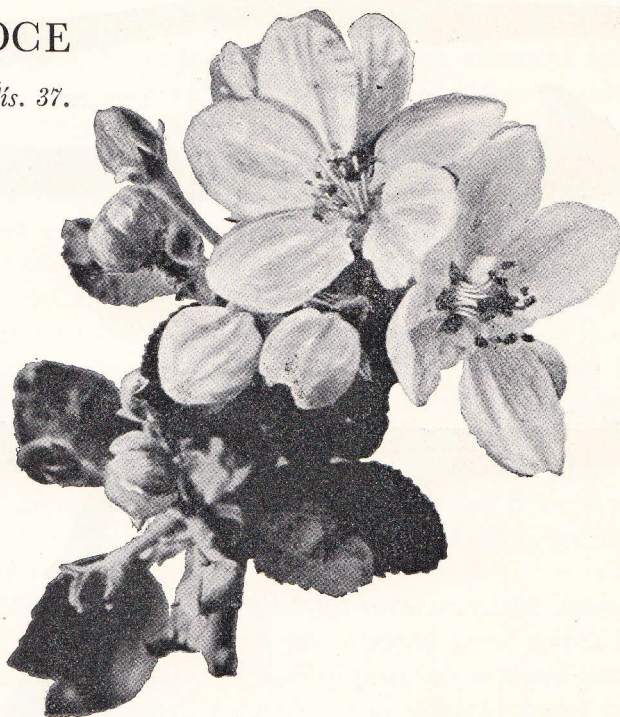

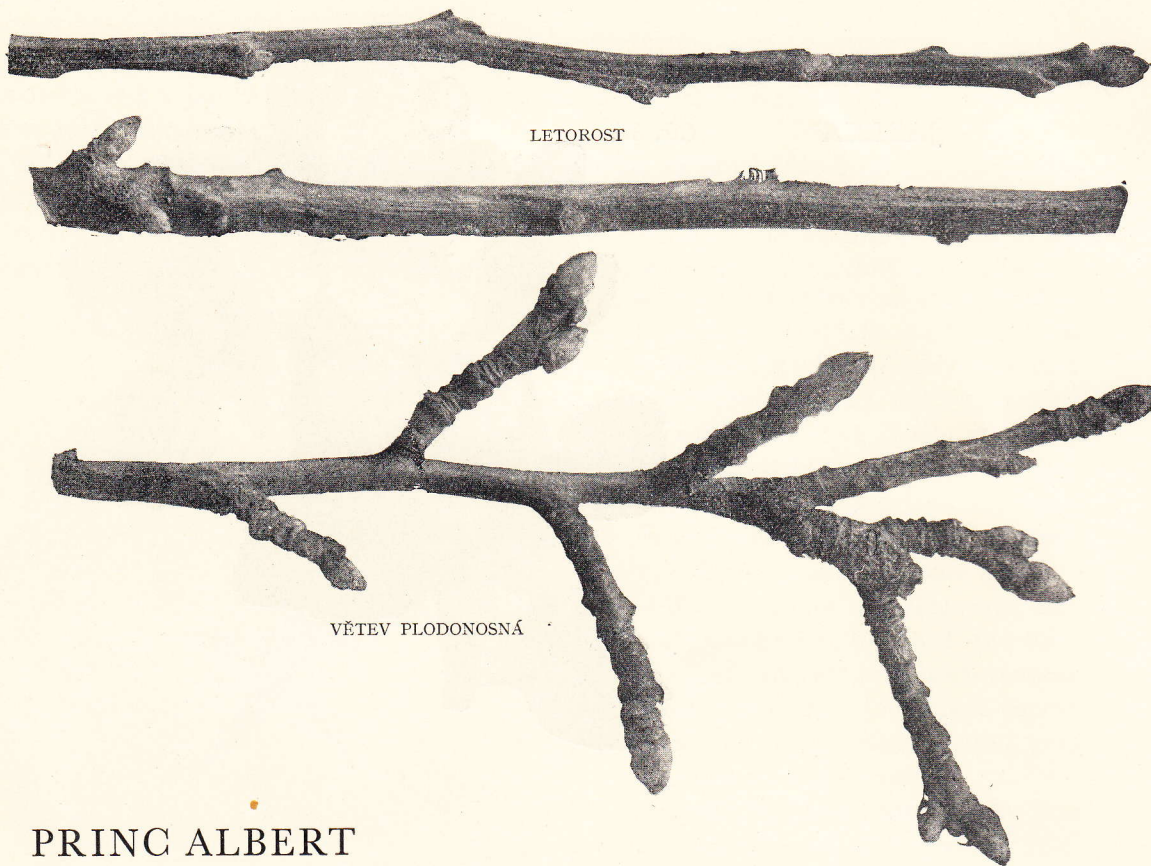
Jan Říha ČESKÉ OVOCE

JABLKA

Čís. 37.

PRINC ALBERT - *Lane's Prinz Albert* - *Lane's Prince Albert*

PRINC ALBERT

Není tomu dávno, asi v letech osmdesátých minulého století, co bylo zavedeno z Anglie nové jablko, o kterémž napsal v roce 1883 zahradnický časopis *Gardeners Chronicle*, že jest to nejlepší odrůda k pěstování ve velkém množství. Doporučení toto se sice úplně osvědčilo, leč jest doplniti ten výrok asi takto: jest to nejlepší jablko k pěstování ve velkém pro toho, kdo chce kliditi spousty velikých, zimních jablek, dosti pěkně zbarvených a tvrdých, nehledě k jich vnitřní hodnotě! Koncem roku 1914 byla v německých zahradnických listech nadhozena otázka, jmenovati tři odrůdy jablek, které slibují nejlepší budoucnost. A hle, mnoho hlasů navrhuje i toto jablko, arcit neschází k tomu poznámek a žehrá se zvláště na jeho podřízenou chuť a jeho zelenou barvu, k čemuž jiný dodává, že pěkně zbarvený „Princ Albert“ se musí teprve vypěstovati. Není to však, aspoň u nás, se zelenou barvou tak zlé. Některý rok, na př. 1912 a 1914, jsou plody zbarveny tak skvěle žlutě a červeně pruhovaně, že nelze přát si sličnějšího jablka, kdežto jiný rok a za stejných poměrů zůstanou zelené „jako rosička“ až do pozdního jara.*)

Na Chlumecku se pěstuje již od roku 1884 a stromy tehdy sázené, ač rostou v půdě chatrné, již hodně zmohutněly, plodí téměř každý rok, čímž samy sebe doporučují a hojně se rozšiřují. Napoprvé jest každý zklamán, sklídí sice hojně velikých jablek, avšak přijdou Vánoce a jablka nejsou téměř k jídlu, teprve v únoru—březnu nabývají dobré chuti a občerstvují. Některý rok připraví jiné zklamání. V domnění, že dospějí až pozdě v zimě, nevěnuje se jim potřebné pozornosti, zatím dospějí již v druhé polovici listopadu a než se to zpozoruje, mnoho se jich zkazí.

*) Podepsanému se podařilo vypěstovati z jader Prince Alberta odrůdu, která se v ničem jiném od původní neliší, než že jest každým rokem skvěle zbarvena. Osvědčila se a zkoušky se s ní konají i na místě jiném; bylo tedy vyhověno výše uvedenému přání.

V každé půdě se daří, v které jen jabloň se může dařiti, vyjma krutý jíl, v kterémž, pokud známo, se pokusy posud neděly. Místo jest také každé dobré, chráněné neb otevřené, plodí pod listím a vítr jim neškodí nic více než jiným; daří se i vysoko v podhóřích a nezmrzá ani ve dřevě, ani v době květu plísněmi vůbec netrpí a podle zpráv z obvodu krvavou mšicí zamořeného jest prý poslední, kterého si mšice povšimne, také i jiný hmyz ho nevyhledává. Vysoké stromy se hodí výborně do polních i domácích sadů, kdež, poněvadž jeho koruna nebývá příliš veliká, tak neškodí spodním plodinám. K výchově krsků, zvláště volnému vzrůstu ponechaných, taktéž se výborně hodí a přizpůsobí se zcela lehce i tvarům uměle vedeným, k čemuž se má použití stromků na duzenech.

Ve školkách roste sice velmi zdravě a bujně, křiví se však a jest lépe šlechtiti je v libovolné výšce na jiné, zdravé, silné kmeny. Rozvětvuje se později krátce, velmi hojně, v korunu asi tak velkou jako Parména, zmatenou, střední větve směřují vzhůru, postranní se rozkládají, až i sklánějí, větve obrůstají velice hojně krátkými, plodonosnými, baňatými poupaty zakončenými větévkami. Ploditi začínají i při nejbujnějším vzrůstu hned ve školce a stromky šlechtěné na jánčatech neb duzenech skýtají často již druhým rokem plody; plodí ob rok velice hojně, ale že plody jsou ukryty většinou pod listím, jest na nich zpovzdáli málo co viděti, mezitím plodí méně, vždy však něco.

Ledorosty narůstají dlouhé a silné, později kratší a bývají většinou silněji zakončeny, křiví se mírně, pod oky zřetelně prohýbají a černavá plst pokrývá je od špiček hojně, ke spodu o něco méně, po otření se málo lesknou, vypadají jako velice jemně svraskalé a vyvstalé tečky je jemně zdršňují; barvu mají nahnědlou, na sluneční straně tmavší, ve stínu zelenavě nahnědlou a větší část povrchu pokrývá jemný závoj, řídký a stříbřitý. Jemné, vyvstalé, žlutavé tečky se rozptylují velice hustě.

Velká, dlouhá, jednotlivě krátká oka přiléhají, šedá plst je pokrývá a jsou na patkách oka převyšujících, širokých, krátce klínovitých, s mohutnými žebérky, z nichž prostřední hluboko se táhne a letorosty mírně hranatější. Mnohá oka, zvláště ke konci letorostů, se mění v květní poupata. Velikých, baňatých květních poupat, pokrytých šedou, jako aksamitovou plstí, se vyvinuje veliké množství na krátkých větévkách. (Viz obraz.)

Tmavě zelené listy, zdánlivě hrubé a vespod lehce vlnaté, bývají dlouhé asi 110 mm a široké 75 mm, tvaru vejčitého, mají zcela malou nastavenou špičku, kraje hrubě a nestejně, dvojmo pilovitě zubaté a řapíky dlouhé 25—35 mm se šídlovitými palisty. Ke koncům letorostů jsou listy menší, na větvičkách plodonosných bývají však dlouhé až 140 mm, široké sotva 70 mm, eliptické a mají řapíky dlouhé až 50 mm.

Stromy vykvétají hned v 1.—2. den jabloňového květu, kvetou vždy velmi hojně, a krásně karmínově růžová poupata dodávají jim v rozpuku vzhledu mdle červenavého. Jednotlivé květy, široké 45—55 mm, bílé a pěkně růžově stíněné jsou řídko sestaveny z užších plátků. (Viz obraz.)

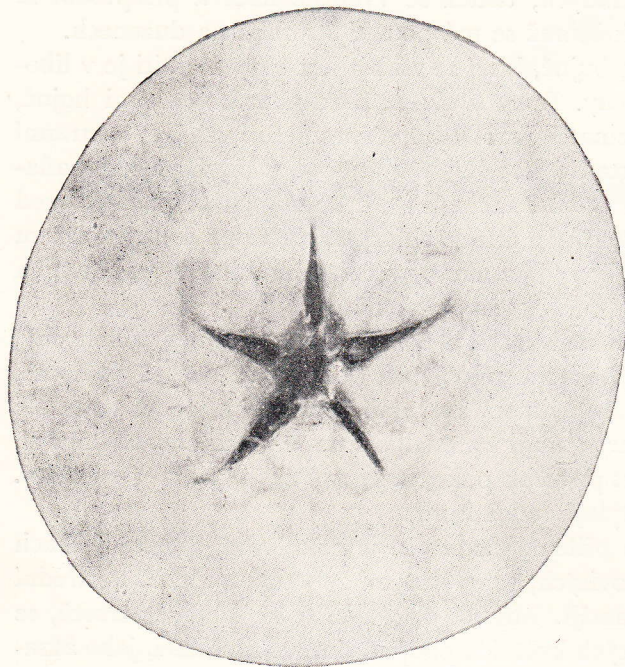
Přiložený barevný obraz, zhotovený podle plodů s vysokých stromů, rostoucích v okresní školce Chlumecké, znázorňuje jich pravidelnou velikost i tvar. Některé plody bývají o něco menší, také zase i větší, takže váha kolísá mezi 200—280 g. Přibližný poměr výšky k šířce se jeví asi 75 × 85, ale také až 75 × 90; mnohé plody jsou zúženy k temeni více než ke stopce, jiné jsou více stlačeně kulovité a mají téměř širší. Jedna strana bývá vždy o něco nižší.

Poměrně malé kalíšky, pootevřené, zelené, i s okolím vlnaté, jsou sestaveny z útlých ústů, které se dole k sobě tísňí, někdy i sotva k sobě dosahují, vztyčují se, proti sobě se kloní, přischlé špičky mají ven převislé a vězí v jamkách podle tvaru temene buď užších a hlubších, také i širších, méně hlubokých a zcela mírně žebérkatých; vzniklá zde žebra kraje jamek nestejně mírně hrbolí, zcela ploše se táhnou přes celý plod a mírně porušují jeho kulatost.

Největší plody mají stopky silnější a zcela krátké, jiné je mají o něco delší, že dosahují

asi úrovně jamek a jen u plodů malých o něco přečnívají, vždy jsou dřevnaté, zelenavé, rezavé a vězí v jamkách hlubokých, dosti širokých, zelených a jemně porezavělých; rez ta se rozptyluje jen krátce.

Na stromech lehce ojíněná slupka, jemná, hladká až kluzká, se leskne a má barvu zpravidla skvěle slámově žlutou. Slunečná strana bývá někdy jen zcela málo karmínově červená, jindy více, mnohdy i velmi hojně krásně žíhaně, bledší, dlouhé pruhy ji velmi pestří a rozptylují se žíhaně až na zastíněnou stranu. Zahnědlé tečky, dosti silné a bělavě vroubené se rozptylují řídce, zvláště v červeném podkladě vynikají a mění se ke kalichu v bělavé píhy. Sem tam se vyskytuje i plochá, rzivá bradavice a drobná rez. Tak skvěle zbarveny však nejsou každým rokem a stává se, že zůstanou jen bělavě zelené, červeň pak většinou schází, nanejvýše bývá žíháno jen malé líčko.

Bílá, lehounce do zelenava se měnící dužnina jest hrubší, hojně šťavnatá, měkká a má chuť bezkořennou, prostě ostře nakyslou, která teprve pozdě na jaře poněkud zjemní, není nepříjemná a občerstvuje.

Podkališní kuželovité rourky jsou zcela krátké, od nich vznikají zelesněv žlutavá vlákna, obkličující jaderník. Jaderník bývá buď zcela otevřen aneb mívá osu široce dutou, a pouzdra, po stěnách hustě natrhaná, se do ní otvírají širokými neb užšími šterbinami. Každé pouzdro chová 1—3 malá, pěkně hnědá jádra, která bývají mnohdy úplně nevyvinuta, dílem i scházejí zúplna. (Viz obraz.)

Češe se s jinými odrůdami od začátku října, načež dospívá k potřebě jednotlivě již v druhé polovici listopadu, jindy až v lednu—únoru a dlouho vydrží, aniž vadne sebe méně.

K jídlu jest dobré jen z nouze, zato obchodníci je kupují velice rádi. Dopravu snáší velice dobře i při obyčejném balení. V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji se chová pod jménem Princ Albert čís. 635. Popisy lze nalézt: Lucas, „Die wertvollsten Tafel- und Handelsäpfel“ čís. 64, Lane's Prinz Albert, „Pomol. Monatshefte“ 1893, str. 157, kratičkový posudek v témže časopise roč. 1888, str. 137, Lanes Prinz Albert; „Handbuch der Obstkunde“, čís. 775, Prinz Albert (nezdá se, že sloužil k popisu dokonalý plod). Jiného vedlejšího jména nemá než „Princ Albert“.

PRINC ALBERT – *Lane's Prinz Albert.* – *Lane's prince Albert.*